

УДК 37.016:[821:028-047.22]

DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.4.2025.12>

Світлана Криворученко,

ORCID iD 0009-0007-2767-6085

канд.філол.н., учитель української мови,

літератури, зарубіжної літератури

Первомайська гімназія № 9 Первомайської міської ради,
вул. Юності, 7, м. Первомайськ, Миколаївська обл., 55203

teach.ksv@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО НАПИСАННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ (на матеріалі повістей Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом» на уроці зарубіжної літератури)

Запропонований методичний матеріал представляє можливий та дієвий спосіб формування в учнів осмисленого читання художніх творів на уроках розвитку зв'язного мовлення в процесі вивчення літературної спадщини різних народів, що розкривають відмінну культуру українців, англійців та утворюють єдині духовні цінності. Нижче викладено методичну розробку заняття складено на основі програми із зарубіжної літератури для учнів 5–6 класів за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (автори: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. М.). Під час розроблення заняття використано авторську технологію конструювання моделі компетентнісно-діяльнісного заняття Василя Івановича Шуляра, доктора педагогічних наук, доцента, заслуженого вчителя України.

Ключові слова: компетентнісно-діялісне заняття; осмислене читання; текстоцентричний підхід; ціннісно-етичні норми.

© Криворученко С. В., 2025

Методичний коментар. Швидкоплинність часу, загострення уваги підлітків на матеріальних і фізіологічних потребах, брак належного морально-етичного та соціального батьківського виховання через умови життя впродовж останніх п'яти років зумовлюють зростання ролі педагога у формуванні вдумливої, високоморальної та освіченої особистості учня. Дієвим засобом постає в цьому питанні художня література. Кожен мистецький твір доцільно розглядати не окремо, а системно, із застосуванням елементів порівняльного аналізу, що, імовірно, пробуджуватиме інтерес до художнього тексту, сприятиме розвитку літературної компетентності в учня-читача відповідно до наскрізних умінь і ключових компетентностей. Адже мета курсу «Зарубіжна література» передбачає

«<...> розвиток творчої особистості (читача); формування в учнів гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти<...>» (Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. М., 2024).

Нормативна база також дає змогу вчителю-словеснику визначити продуктивні прийоми роботи з художнім текстом. Вочевидь програма курсу «Зарубіжна література» в рамках проєкту «Інтелект України» має таку мету: «прилучення здобувачів освіти до осмисленого читання, формування вмінь і навичок раціональної роботи з книгою та іншими джерелами наукової і навчальної інформації<...>» (Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. М., 2024).

Зважаючи на вищезазначену мету, до-

бираючи дієві прийоми роботи з художніми текстами, зокрема техніку раціонального читання, що передбачає методика викладання літератури за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», педагог має чітко усвідомлювати, які компетентності в учня прагне сформувати на конкретному уроці зарубіжної чи української літератури. За основу доцільно взяти модель літературної компетентності учнів-читачів Нової української школи В. І. Шуляра (Шуляр В. І., 2022).

Актуальність запропонованої теми полягає в представленні дієвих прийомів роботи з художніми текстами на уроках розвитку зв'язного мовлення з літератури, спрямованих на формування вдумливої особистості учня, що володітиме життєво важливими для сьогодення літературознавчими та ключовими компетентностями.

Відповідно до календарно-тематичного планування вчителя, створеного на основі орієнтовного календарно-тематичного планування із зарубіжної літератури за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», після вивчення двох творів світової літератури – Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом» педагог може запланувати й провести урок розвитку зв'язного мовлення на тему: «Підготовка до написання творчої роботи за повістями Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом», який сприятиме формуванню вищевказаних компетентностей та самостійному написанню творчих робіт із висловленням особистісних оцінних суджень здобувача освіти.

Запропонований урок вибудовано за компетентнісно-діяльнісним і текстоцентричним підходами. Це навчальне заняття з розвитку зв'язного мовлення є складовою частиною двох уроків, присвячених написанню творчої роботи за обраною темою. Нижче представлено чотири освітні ситуації, узгоджені з метою й завданнями уроку. Кожна з них розкриває особливості

роботи здобувачів, пов'язані з видами їхньої читацької діяльності, спрямовані на досягнення проміжного результату кожного учня. Водночас навчальне заняття передбачає формування наскрізних умінь та предметних компетентностей у здобувачів освіти.

Важливо, що під час навчальної діяльності учням надано право вибору, можливість проявити ініціативність, підприємливість, висловити власні міркування, поділитися особистим життєвим досвідом. Під час заняття зберігається триєдність – «учитель-учень-клас». Кінцевий результат освітньої діяльності передбачає самостійне створення власного висловлення кожного здобувача освіти з обраної теми за вивченими художніми текстами. Цей продукт засвідчить формування в учнів життєво важливих морально-етичних цінностей.

6 клас. Урок розвитку зв'язного мовлення

Тема компетентнісно-діялісного літературного заняття:

«Підготовка до написання творчої роботи за повістями Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом»

Цільові завдання:

1. Опрацювати пам'ятку та визначити дві актуальні теми для написання письмової роботи за художніми творами.
2. Визначити ключові слова в темах, розкрити їхній підтекст.
3. Скласти план до майбутньої письмової роботи.
4. Інтерпретувати запропоновані уривки з художніх творів відповідно до плану твору-роздуму.
5. Провести паралелі між поведінкою, вчинками, діями героїв у певних обставинах та власним життєвим досвідом.
6. Написати власну письмову роботу за обраною темою та складеним планом.

Ключові компетентності: *громадянська*.

Уміння: (Шуляр В. І., 2022, с. 77):

- критично осмислювати основні

події національної, європейської та світової історії, усвідомлювати їхній вплив на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

- виявляти повагу до інших, толерантність, вміння конструктивно співпрацювати, співпереживати;
- розуміти правила поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях.

Фонові:

1. Вільне володіння державною мовою.

Уміння:

- критично осмислювати інформацію та використовувати її для комунікації в усній та письмовій формі для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей.

2. Інноваційність:

Уміння:

- застосовувати власні знання для створення нових ідей;
- мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатись і досягати успіхів.

Предметні компетентності (Шуляр В. І.):

Базова: *інтерпретаційна компетентність.*

Наскрізні вміння:

- обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної читацької діяльності з метою досягнення літературного продукту;
- заохочувати учасників співпраці до досягнення спільної мети в системі літературної освіти взагалі та вивчення творчості конкретного письменника;
- забезпечувати кожному суб'єктові співпраці досягнення результату під час читацької діяльності відповідно до рівня літературної компетентності.

Читацькі (предметні) вміння:

- здійснювати аналітико-синтетичну діяльність під час вивчення художнього твору відповідно до рівня літературної компетентності;
- створювати власне тлумачення прочитаного літературно-мистецького твору;
- здійснювати комунікативну діяльність учня-читача з однокласниками, аргументуючи свою позицію, судження, оцінку, ставлення тощо;
- зіставляти твори, їх проблематику і систему образів тощо, спираючись на власні естетичні смаки та розуміння проблематики;
- бачити кожний конкретний твір у літературному, культурному контекстах і займати власну позицію оцінювання.

Ціннісне ставлення:

- виявляти духовно-моральні ідеали за прочитаним художнім твором; робити вибір духовно-моральних цінностей для формування себе як Я-особистості;
- обґрунтовувати власну моральну позицію, робити особистісний вибір і нести персональну відповідальність за цей вибір.

Фонові:

1. Творчо-мовленнєва компетентність

Наскрізні вміння:

- висловлювати власну думку в усній і письмовій формі;
- діяти творчо, що передбачає креативне мислення;
- застосувати власні знання для створення нових мовленнєвих об'єктів, ідей.

Читацькі (предметні) вміння:

- підготувати висловлювання за визначеною темою, проблемою, яка враховуватиме жанрово-стильову манеру письма прочитаного літературного тексту;
- висловлювати грамотно свої думки в монологічному мовленні за

прочитаним художнім твором.

Ціннісне ставлення:

- толерантно обстоювати власну позицію;
- виявляти високий рівень культури спілкування.

2. Аксіологічна компетентність:

Наскрізнi вміння:

- вибудовувати ціннісно-етичну модель із опорою на текст;
- вибудовувати ціннісно-етичну модель із опорою на текст.

Читацькі (предметні) вміння:

- вибудовувати особисті ціннісно-етичні орієнтири під впливом художнього твору, який вивчається;
- обґрунтовувати вибір ціннісно-поведінкової моделі літературного персонажа, висловлювати своє ставлення з проєкцією на власну позицію;
- формулювати особисті ціннісно-етичні орієнтири відповідно до представленої поведінкової моделі в художньому творі, після аналізу та інтерпретації тексту, вивчення творчості письменника;
- коригувати сформовану власну систему цінностей, етичних норм у процесі літературно-мистецької співпраці.

Тип компетентнісно-діяльнісного літературного заняття: заняття з розвитку мовленнєвої діяльності учнів-читачів

Модель компетентнісно-діяльнісного літературного заняття

1. Освітня ситуація. Робота з друкованим зошитом. Визначення художніх деталей у текстах художніх творів та їхнього значення в розкритті внутрішнього світу героїв.

Учні працюють із літературознавчим словником (відповідні сторінки друкованого зошита з української літератури за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»), повторюють визначення художньої деталі, різновиди художніх деталей.

Учитель пропонує відшукати в запропонованих уривках художніх творів – повісті Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» і М. Гоголя «Ніч перед Різдвом» різні види художніх деталей.

Учні об'єднуються у дві групи.

І група. Читацька діяльність (ЧД)

- Знайдіть у тексті деталь-портрет Скруджа, деталь-інтер'єр його контори. Поміркуйте, з якою метою їх використано, як вони розкривають внутрішній світ персонажа?
- Знайдіть у тексті деталь-портрет Оксани, психологічну й мовну деталь у творі. Поміркуйте, які якості героїні розкрито через ці художні деталі?
- Прочитайте наступний уривок. Поміркуйте, яку характерологічну деталь використовує автор для представлення життєвих принципів Скруджа, змін у його світосприйнятті наприкінці твору?
- Опрацюйте фрагмент. З'ясуйте, яку психологічну деталь використовує автор, щоб показати небайдужість Оксани до Вакули.

Уривок 1. (Ч. Дікенс «Різдвяна пісня в прозі»)

«Скрудж не прибрав із вивіски імені старого Марлі. Весь цей час, кілька років, вивіска над дверима контори й далі сповіщала: Скрудж і Марлі. Фірма була добре відома під цією назвою. І який-небудь новачок, звертаючись у справах до Скруджа, іноді називав його Скруджем, а іноді – Марлі. Скрудж відкликався і на одне, й на інше. Йому було байдуже.

Але ж бо й скнарою був цей Скрудж! Вичавлювати соки, витягати жири, забивати в труну, загарбувати, захоплювати, заграбастувати, вимагати, – все це чудово вмів старий грішник! Наче був не людиною, а кременем – настільки холодним і твердим, що нікому жодного разу в житті не вдалося висікти з його кам'яного серця бодай іскру жалю. Потайний, замкнутий, самотній, він ховався у свою раковину, як

устриця. Душевний холод заморозив ізсередини старечі риси його обличчя, загострив гачкуватий ніс, зморщив шкіру на щоках, скував ходу, змусив посиніти губи й почервоніти очі, зробив крижаним його скрипливий голос. І навіть щетинисте підборіддя, рідке волосся й брови, здавалось, укрилися памороззю. Він усюди вносив із собою цю льодову атмосферу. Присутність Скруджа заморозувала його контору в літню спеку, і він не дозволяв їй розмерзатися ні на децицію навіть на Різдво».

Уривок 2. (Ч. Дікенс «Різдвяна пісня в прозі»)

«І Скрудж стримав своє слово. Він зробив усе, що обіцяв Бобові, і навіть більше, значно більше. А Крихітці Тімові, який, до речі, незабаром видужав, він був завжди другим батьком. І таким він став добрим другом, таким добрим господарем, і такою доброю людиною, що наше славне старе місто може ним лише пишатися. Та й не тільки наше – будь-яке добре старе місто, містечко чи село в будь-якому куточку нашої доброї старої землі. Дехто підсміювався з цього перетворення, але Скрудж не звертав на них уваги – смійтеся на здоров'я! Він був досить розумний і знав, що так уже влаштований світ, – завжди знайдуться люди, готові осміяти добру справу. Він розумів, що ті, хто сміється, – сліпі, і думав: нехай собі сміються, аби не плакали! На серці в нього було весело й легко, і йому цього було цілком досить.

Більше він уже ніколи не водив компанії з привидами, – у цьому сенсі він дотримувався принципів поміркованості, – і про нього йшла поголоска, що ніхто не вміє так шанувати й справляти Різдво, як він. Якби ж і про нас могли сказати те саме! Про всіх нас! А тепер нам залишається тільки повторити за Крихіткою Тімом: хай дарує нам Господь свою милість!»

Уривок 3. (М. Гоголь «Ніч перед Різдвом»)

«Важко сказати, що виявляло смагляве личко чарівної дівчини: і суворість в ньому було видно; і крізь суворість якимсь

глузування зі збентеженого коваля; і ледве помітна краска досади тонко розливалася по обличчю; і все це так перемішалось й таке було невимовно гарне, що поцілувати її мільйон разів – от усе, що можна було зробити тоді найліпшого.

«Чого ти прийшов сюди?» – так почала Оксана. «Хіба хочеться, щоб випровадила за двері лопатою? Ви всі майстри під'їжджати до нас. Вмить пронюхаєте, коли батьків нема дома. О! я знаю вас! Що, скриня моя готова?» <...> «Ти?» – сказала Оксана, швидко й згорда глянувши на нього. «Подивлюсь я, де ти дістанеш такі черевики, які могла б я надіти на свою ногу. Хіба принесеш ті самі, що носить цариця».

II група. Читацька діяльність (ЧД)

- Знайдіть в обох текстах художні деталі-інтер'єру, деталі-символи, речові деталі, які розкривають особливості святкування Різдва в кожного з народів.

Уривок 5. (Ч. Дікенс «Різдвяна пісня в прозі»)

«Поява гусака зчинила неймовірну метушню. Можна було подумати, що цей домашній птах такий феномен, у порівнянні з яким чорний лебідь – щось зовсім буденне. А втім, у цьому бідному домі гусак і справді був дивиною. Місіс Кретчит підігріла підливу, приготовлену заздалегідь у маленькій каструльці, а юний Пітер з неабиякою енергією взявся розминати картоплю. Міс Белінда додала цукру в яблучний соус. Марта обтерла гарячі тарілки. Боб посадив Крихітку Тіма в куточку поруч із собою, а молодші Кретчити розставили для всіх стільці, не забувши й себе, і застигли біля столу на сторожових постах, закривши собі ложками роти, щоб не попросити шматочок гусака, перш ніж до них дійде черга. <...>

– Веселого Різдва, мої любі! І хай благословить нас усіх Господь!

І всі хором повторили його слова.

– Хай дарує нам Господь свою милість! – промовив і Крихітка Тім, коли всі замовкли».

Уривок 6. (М. Гоголь «Ніч перед Різдвом»)

«Юрби колядників, парубки окремо, дівчата окремо, поспішали з одної вулиці на другу. Але коваль ішов і нічого не бачив і не брав участі у тих веселоцях, які колись любив більше за все <...>

Тут помітив Вакула, що ні галушок, ні діжки перед ним не було; а замість них стояли на долівці дві дерев'яні миски; одна була повна вареників, друга сметани. Думки його й очі мимохіть звернулися на ці страви. «Подивимось», – казав він сам до себе, – як це буде Пацюк їсти вареники. Нахилитись він, певно, не схоче, щоб сьорбати, як галушки, та й не можна: бо треба вареника спершу вмочити в сметану».

Тільки він устиг подумати це, як Пацюк роззявив рота; подивився на вареники і ще більше роззявив рота. Тоді вареник вискочив з миски, шубовснув у сметану, перекинувся на другий бік, підскачів угору і якраз потрапив йому в рот. Пацюк з'їв і знову роззявив рота, і вареник таким самим способом помандрував знову. А його тільки й роботи було, що жувати та ковтати. <...>

«Стривайте!» – сказала одна з них, – коваль забув мішки свої; гляньте: які страшні мішки! Він не по-нашому наколядував: я думаю, сюди по цілій чверті барана кидали; а ковбас та хліба, мабуть, і не злічити. Розкіш! цілі свята можна об'їдатися».

Проміжний результат читацької діяльності (ПР ЧД).

Відповіді на запитання.

I група. Визначення ключових слів, які характеризують позитивну динаміку в поведінці героїв обох повістей.

II група. Визначення ключових слів, які характеризують традиції святкування Різдва в Україні та Англії.

2. Освітня ситуація. Робота з тлумачним словником. Вибір теми для письмової роботи.

ЧД. I група. Пошук у тлумачному словнику слів: «людяність, духовне пере-

родження». Пояснення змісту цих понять.

II група. Пошук у тлумачному словнику слів: «національні символи, традиції». Пояснення змісту цих понять, їхнього зв'язку зі змістом твору.

Опрацювання пам'ятки «Написання твору на основі літературно-художніх текстів» у друкованому зошиті.

ПР ЧД. Особистий вибір теми письмового твору учня-читача за вивченими художніми текстами.

Теми на вибір:

1. Духовне переродження головних героїв творів Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом».

2. «Відображення національних символів та традицій у повісті Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» та М. Гоголя «Ніч перед Різдвом».

Після вибору теми письмового твору здобувачі можуть змінити групу, у якій будуть працювати далі.

3. Освітня ситуація. Проведення паралелей між образами та обставинами, ситуаціями. Складання плану до твору. Конструювання висловлювання.

I група. ЧД.

Проблемні запитання для обговорення:

- З якою душею народжується людина?
- Які події в житті можуть призвести до збайдужіння й згрубілості людини в ставленні до інших? Обґрунтуйте свою відповідь, аналізуючи образи Скруджа й Оксани.
- Як умови життя впливають на поведінку героїв? Власні міркування підтвердіть прикладами життєвих ситуацій Скруджа й Оксани.
- Чому Різдво – особливе свято серед усіх календарних подій у році?
- Символом чого виступає різдвяна зірка?
- Чому саме на Різдво оновлюється душа людини?

ПР ЧД. Складання плану.

1. Причини холодних сердець голов-

них героїв повістей.

2. Духовне переродження Е. Скруджа з повісті Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі».

2.1. Попередження від Марлі.

2.2. Повернення головного героя в минуле.

2.3. Приголомшливі факти від Духів Теперішнього й Майбутнього Різдва.

2.4. Прояви відродження скнари.

3. Позитивна динаміка в поведінці й учинках Оксани в повісті «Ніч перед Різдвом».

4. Чому саме на Різдво оновлюється душа людини?

Вправа «Крісло автора».

Один із представників групи репрезентує усно власне висловлення за складеним планом до теми творчої роботи.

II група. ЧД. Запитання для обговорення:

- За яким календарем ваша родина святкує Різдво?
- Чому важливо зберігати традиції відзначення Різдва й шанувати національні символи?
- Про які особливості святкування Різдва в Англії ви дізнались завдяки повісті Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі»? Навести приклади з твору.
- Чи спостерігаємо нині в Україні веселощі напередодні Різдва, що описав М. Гоголь у повісті? Думку обґрунтуйте.
- Чому можемо говорити про розмаїття національних страв українців на свята? Чи є якийсь порядок їх споживання?
- Які страви ви готуєте на Різдво? Наскільки вони відрізняються порівняно з наїдками, описаними в

повісті?

- Чи ходите ви колядувати? Які народно-календарні пісні зимового циклу знаєте?

ПР ЧД. Складання плану.

1. Національні символи й традиції як вияв культурної спадщини народу.

2. Особливості святкування в Англії за повістю Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі».

3. Українські народні традиції та звичаї на Різдво.

3.1. Розваги молоді в переддень цього свята.

3.2. Національні страви на Святвечір.

4. Різдвяні традиції, які шанує моя родина.

Вправа «Крісло автора».

Один із представників групи усно репрезентує власне висловлення за складеним планом до теми творчої роботи.

4. Освітня ситуація. Творення власного літературного продукту.

ЧД. 1. Закінчити речення:

- Я обрав тему №..., тому що ...
- Я розпочну твір із
- Для мене важливо передати у творі ...
- Головна думка моєї творчої роботи ..., тому я зверну увагу на

ПР ЧД.

1. «Весела рефлексія».

Оберіть фразеологізм, який характеризує ваш емоційний стан

Я мотав собі на вуса...

У мене каша в голові...

Почуваюся як вареник у маслі ...

2. Створення чернетки письмової роботи на обрану тему.

Підсумок читацької діяльності

1. Зачитування робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Навчальна програма із зарубіжної літератури для 5-6-их класів за проектом «Інтелект України» (у редакції 2024 року), (автори Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. М.)

2. Текст повісті Миколи Гоголя «Ніч перед Різдвом». – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9>
3. Текст повісті Чарльза Дікенса «Різдвяна пісня в прозі». – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=220>
4. Шуляр В. Модель літературної компетентності учнів-читачів Нової української школи: навчально-методичний посібник / Василь Шуляр. – Миколаїв : ОІППО, 2022. – 192 с.

**FORMATION OF STUDENTS' SPIRITUAL AND MORAL VALUES DURING
PREPARATION FOR CREATIVE WRITING (BASED ON C. DICKENS'S
«A CHRISTMAS CAROL» AND M. HOHOL'S «THE NIGHT BEFORE
CHRISTMAS» IN THE FOREIGN LITERATURE CLASSROOM)**

*Kryvoruchenko Svitlan,
Candidate of Philological Sciences,
the teacher of Ukrainian language,
literature, and foreign literature
Pervomaisk Gymnasium № 9
7, Yunosti Street, Pervomaisk, Mykolaiv Region, 55203
teach.ksv@gmail.com*

The proposed methodological material represents a possible and effective way of forming meaningful readings of works of art in students in lessons of development of coherent speech in the process of studying the literary heritage of different peoples, which reveals the distinctive culture of Ukrainians, Englishmen and affirms common spiritual values. The methodological development of the lesson presented below is based on the program of foreign literature for students of 5-6 grades according to the scientific and pedagogical project «Intellect of Ukraine» (the authors: Gavrysh I. V., Guchenko O. V., and Martynovets S. M.). During the development of the lesson, the author's technology of constructing a model of a competency-based activity lesson by Vasyl Ivanovich Shulyar, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, and Honoured Teacher of Ukraine, was used.

Keywords: *the competency-based activity; the meaningful readings; the text-centric approach; value-based and ethical norms.*

REFERENCES

1. Havrysh, I. V., Huchenko, O. V. & Martynovets, S. M. (2024). *Navchalna prohrama iz zarubizhnoi literatury dlia 5-6 klasiv za proiektom «Intelekt Ukrainy»* [Curriculum for foreign literature for grades 5-6 under the project «Intellect of Ukraine»] (ukr).
2. Shuliar, V. (2022). *Model literaturnoi kompetentnosti uchniv-chytachiv Novoi ukrainskoi shkoly* [Model of literary competence of students-readers of the New Ukrainian School]. Mykolaiv: OIPPO (ukr).
3. Tekst povisti Charlza Dikensa «Rizdviana pisnia v prozi» [Text of Charles Dickens' story «A Christmas Carol in Prose»]. Retrieved from: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=220> (ukr).
4. Tekst povisti Mykoly Hoholia «Nich pered Rizdvom» [Text of the story «The Night Before Christmas» by Nikolai Gogol]. Retrieved from: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9> (ukr).

Стаття надійшла до редакції: 25.11.2025

Прийнято до друку: 24.12.2025